

R.K. Parochie
Paus Johannes XXIII

Heilige Suitbertus
parochie west betuwe

Onderweg in geloof

Pastoraal beleidsplan 2015 - 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Geloven vandaag en morgen <i>Waarom een nieuw beleidsplan?</i>	4
Opbouwen en vernieuwen <i>Missie van de parochie vandaag en morgen</i>	5
Onderweg in geloof <i>Visie op de opbouw en vernieuwing van de parochie</i>	6
Wegen van vernieuwing <i>Strategie van de parochie tot 2018</i>	8
Bijlage 1 <i>Statistieken parochie heilige paus Johannes XXIII en heilige Suitbertus</i>	
Bijlage 2 <i>Werkindeling van het pastoraal team</i>	

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan van het pastoraal team van de parochies heilige paus Johannes XXIII en heilige Suitbertus. Twee parochies, één pastoraal team. Deze samenwerking is een direct gevolg van de ontwikkelingen die zich in onze kerk voltrekken: een teruglopend aantal gelovigen, het vinden en behouden van vrijwilligers en het structureel tekort aan priesters. Als onze kerk een beursgenoteerde onderneming was, zou de koers van haar aandelen waarschijnlijk het dieptepunt naderen. Maar in plaats van een 'winstwaarschuwing' af te geven en alleen stil te staan bij de verliezen die onze kerk lijdt, komt het pastoraal team in dit beleidsplan met een positieve visie op de toekomst van onze parochies. Het team inspireert ons tot het opbouwen van nieuwe verbanden en wil investeren in toekomstige generaties. Daarmee geeft het pastoraal team blijk van optimisme en elan, zonder de realiteit uit het oog te verliezen. Het team roept parochianen op om niet alleen terug te kijken naar wat ooit was, maar om te werken aan een nieuwe gemeenschap van mensen die verbonden zijn in geloof.

Als besturen van de parochies heilige paus Johannes XXIII en heilige Suitbertus willen wij het pastoraal team, de vele vrijwilligers en alle betrokken parochianen ondersteunen in de uitvoering van deze plannen. Dat houdt in dat we de beslissingen die we als bestuur voorbereiden en uitvoeren steeds zullen toetsen aan de uitgangspunten in dit beleidsplan, bijvoorbeeld door voorrang te geven aan inhoudelijke activiteiten en pastoraat boven het in stand houden van gebouwen. Onderweg zijn in geloof wil niet zeggen dat we altijd over een duidelijk uitgestippelde route beschikken, maar dit beleidsplan schetst wél welke kant we uit willen en biedt een basis om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien.

Diana Delnoy, vicevoorzitter heilige Suitbertusparochie

Loes van der Horst, vicevoorzitter heilige Paus Johannes XXIII

Geloven vandaag en morgen

Waarom een nieuw beleidsplan?

Sinds 1 september 2013 is de pastorale verantwoordelijkheid voor de Rooms-katholieke parochies heilige Suitbertus en heilige paus Johannes XXIII toevertrouwd aan één team. In het eerste jaar is het team aan de slag gegaan met het pastoraat in de parochies en de ondersteuning van vrijwilligers in de verschillende taakvelden. Ieder lid van het pastoraal team draagt zo mede de verantwoordelijkheid voor de beide parochies. Het pastoraat is regionaal verdeeld zodat er een duidelijk aanspreekpunt is voor pastorale vragen. In het team is volop jeugdigheid en het enthousiasme om met nieuwe ideeën mensen te bereiken. Tegelijk kost het veel tijd en energie om aan bestaande verwachtingen te voldoen.

In beide parochies is een beleidsplan om richting te geven aan het pastoraat. Deze plannen geven echter richting aan het werk van een team in één van beide parochies. Ze voldoen niet meer in de huidige situatie waarin één pastoraal team in twee parochies werkt. Daarbij heeft dit pastoraal team minder menskracht; netto verdween ruim anderhalf fte (tijd van ruim anderhalve fulltimer) ten opzichte een jaar geleden. Een andere reden tot zorg is de afname van kerkelijke betrokkenheid. Dit uit zich bijvoorbeeld in de grote moeite die we hebben om mensen voor langere tijd als vrijwilliger te binden. We merken daarnaast dat de inhoudelijke kennis, de gelovige leefwijze en de beleving van de liturgie minder vanzelfsprekend tot de bagage van parochianen behoren. Het is bovendien niet vanzelfsprekend dat kinderen van (een) katholieke ouder(s) gedoopt worden, de eerste communie ontvangen en gevormd worden. Zij missen kansen om hun geloof te laten opbouwen, en de natuurlijke vernieuwing van de gemeenschap blijft zo uit.

Dit beleidsplan verwoordt de missie, visie en strategie van het pastoraal team. Het is gericht op vernieuwing en opbouw van de parochies. De bestaande beleidsplannen wezen al naar wegen van vernieuwing. Het team wil verder gaan op die wegen. De komende jaren zal het pastoraal team dit plan uitwerken en toetsen. Het wil de eigen talenten, tijd en energie volop geven aan de uitvoering van het nieuwe plan. Het team realiseert zich hierbij, dat binnen de twee parochies locaties verschillen in kleur en karakter. Team, besturen en locaties hebben elkaar nodig, en inspireren elkaar, om het geloof in Jezus Christus in ieder van ons op te bouwen. Het team heeft een leidende rol in de uitwerking en uitvoering van het pastoraal beleidsplan. De parochiebesturen maken het werk van het team mogelijk. Binnen de grote geloofsgemeenschap die de parochie is, wordt iedere parochiaan uitgenodigd en uitgedaagd om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar geloof. Op die manier is veel mogelijk voor het opbouwen van geloof en het vernieuwen van de gemeenschap. Het beleidsplan geeft een duidelijke richting aan. Zo wil het team leiding geven aan de parochies: met alle gelovigen onderweg in geloof, vol vertrouwen de toekomst tegemoet.

*“Volg de weg van Christus Jezus, nu u Hem als uw Heer aanvaard hebt.
Blijf in Hem geworteld en gegrondvest, houd vast aan het geloof dat u
geleerd is en wees vervuld van dankbaarheid.”*

- Kolossenzen 2,6-7

Opbouwen en vernieuwen

Missie van de parochies vandaag en morgen

Een christen kan nooit stil staan. Jezus bouwde zijn leerlingen op in geloof en zond ze er op uit om een nieuwe gemeenschap te vormen. De wereld is volop in ontwikkeling, als gelovige mensen voelen we ons er verantwoordelijk voor. We zijn onderweg naar het geluk, we zoeken het hier en vinden het uiteindelijk in God. Op deze weg is het de missie van de parochies om het geloof van mensen op te bouwen en te vernieuwen. Deze tijd heeft nodig dat we persoonlijk geloof opbouwen en bestaande structuren van onze gemeenschap vernieuwen.

“We zijn niet op aarde als museumbewaarders, maar om een bloeiende tuin van het leven te bewerken en een prachtige toekomst voor te bereiden.”
-paus Johannes XXIII

De wereld is groot, de kerk is groot. De twee samenwerkende parochies vormen het concrete gebied waar het pastoraal team verantwoordelijkheid draagt voor vernieuwing en opbouw. Daarbij zijn ons twee belangrijke voorbeelden gegeven: de heilige Suitbertus en de heilige paus Johannes XXIII. Hun leven en hun woorden zijn een inspiratiebron. De heilige Suitbertus was een opbouwer van het geloof. Hij verliet zijn vaderland om in onze streken te getuigen van zijn geloof in Jezus Christus. Zo bouwde hij letterlijk aan een nieuwe gemeenschap. De heilige paus Johannes XXIII was eeuwen later een vernieuwer van de katholieke kerk. Hij zag een gemeenschap die in zichzelf gekeerd dreigde te raken.

Vol vertrouwen op de Heilige Geest, wilde hij de kerk ‘bij de dag brengen.’ Dit kreeg vorm in het Tweede Vaticaans Concilie. De heiligen Suitbertus en paus Johannes XXIII

inspireren het team om niet stil te blijven staan maar onderweg te zijn in geloof. Net als zij willen we opbouwers en vernieuwers zijn.

Gedeelde verantwoordelijkheid

Iedere gelovige heeft de mogelijkheid een bijdrage te leveren aan deze missie van de parochie. Iedere gedoopte heeft de verantwoordelijkheid om te blijven werken aan zijn of haar eigen verbondenheid met God, en de verantwoordelijkheid anderen dichterbij Christus te brengen. Iedereen heeft de verantwoordelijkheid de eigen talenten en mogelijkheden in te zetten voor de opbouw en vernieuwing van de kerk. Wie tegenwoordig gelooft en bij een geloofsgemeenschap hoort, maakt een bewuste keuze. Aan deze keuze zijn de parochies dienstbaar, door te bemoedigen en richting te geven. In de bijdrage van eenieder zit de energie en het enthousiasme dat de kerk nodig heeft. De kerk leeft voluit wanneer iedere gedoopte zijn of haar talenten bijdraagt. Betrokken gelovigen handelen uit de gedeelde overtuiging dat de kerk niet alleen een mooie geschiedenis heeft, maar ook een bijdrage kan blijven leveren aan de wereld van nu.

Een christen kan nooit stil staan. Onderweg zijn in geloof betekent dat iedereen een vernieuwer of opbouwer kan en moet zijn. Op deze weg worden we geleid door het voorbeeld en de voorspraak van twee bijzondere christenen. Net als zij vertrouwen we dat we op deze weg geleid worden door de Geest van God.

Onderweg in geloof

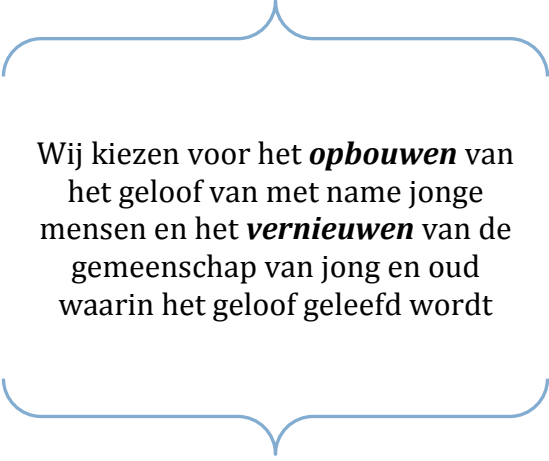
Visie op de opbouw en vernieuwing van de parochies

In de komende drie jaar zal het pastoraal team leiding geven aan de vernieuwing en opbouw van de beide parochies. De parochies vormen samen een gemeenschap van katholieke christenen. De vormen waarin deze gemeenschap zichtbaar wordt zijn steeds verschillend: van vieringen tot geloofsgroepen, van inzet voor de gemarginaliseerde mens tot aanwezigheid op sociale media.

Deze gemeenschap staat niet stil bij wat ze ooit was maar blijft onderweg om de woorden van Jezus Christus in deze tijd te vervullen. De opdracht van de kerk laat zich het kortst samenvatten als: zeggen wat Jezus gedaan heeft, en doen wat Hij zegt. In groter en kleiner verband wil zij uitnodigen om God lief te hebben en de naaste als jezelf.

Een vernieuwde gemeenschap is een verzameling van groepen mensen die er bewust voor kiezen deze opdracht in de wereld te vervullen. Op dit moment zijn voor veel parochianen de bestaande locaties de plaatsen waar de concrete zorg voor elkaar plaats vindt en gevierd wordt.

Zij zijn een basis van waaruit ook op andere manieren gemeenschap gevormd wordt, bijvoorbeeld op grond van leeftijd of interesse. Gelovigen kunnen zich zo verbonden weten met meerdere geloofsgroepen tegelijk. De visie van het team is, dat verschillende geloofsgroepen in de parochies samen een netwerkkerk vormen. Vaststaande geloofscentra in deze netwerkkerk zijn twee eucharistische centra. In of vanuit deze centra worden de sacramenten voorbereid en gevierd.

Wij kiezen voor het **opbouwen** van het geloof van met name jonge mensen en het **vernieuwen** van de gemeenschap van jong en oud waarin het geloof geleefd wordt

Meer dan ooit moet onze blik naar buiten gericht zijn, naar de mensen die God nog niet, of niet meer, kennen. Het is zaak voor de bestaande lokale geloofsgemeenschappen dat er een groep mensen is die het geloof in Christus krachtig vorm geeft door bemoediging, aandacht voor elkaar en de medemens, vorming en gebed. Dit geldt des te meer waar er geen vaste plek is om te kerken. Waar een geloofsgemeenschap geen vaste plek meer heeft om te kerken, maar wel genoeg geestkracht heeft om vorm te geven aan het gelovig leven, worden pastorieën huizen van gebed en ontmoeting. Vieringen op deze plaatsen door de week dienen ter ondersteuning van de plaatselijke nabijheid, ter versterking van de verkondiging en kracht geven aan het persoonlijk geloof. Bestaande geloofsgemeenschappen zijn dan haarden van geloof, waar ook nieuwe geloofsgroepen kunnen ontstaan naar interesse of leeftijd. Centraal gelegen kerkgebouwen geven in het weekend vorm aan het sacramenteel leven van de kerk. Door samenwerking tussen gemeenschappen bundelen we de krachten en vinden nieuwe energie. De verschillende geloofsgroepen samen vernieuwen de gemeenschap, onder de herderlijke zorg van het pastoraal team.

Op de weg van vernieuwing en opbouw zal voelbaar worden dat niet meer alles mogelijk is. Het is een illusie te denken dat het volledige aanbod van het kerkelijk leven rond alle kerklocaties in stand blijft. De gemeenschappen bestaan niet omwille van zichzelf, ze bestaan om Jezus' opdracht in de wereld uit te voeren. Veel betrokken parochianen hebben het enthousiasme om daar iets voor te doen en dat goed te doen. Het pastoraal team draagt haar eigen competentie en energie bij aan plaatselijke projecten die bijdragen aan het vernieuwen en opbouwen van de grote gemeenschap die beide parochies samen vormen.

De komende jaren zullen gemaakte keuzes zichtbaar en voelbaar worden. Zowel in het afscheid nemen van vertrouwde dingen als in het ervaren van nieuwe energie en optimisme. Het pastoraal team helpt bij het afscheid nemen van wat dierbaar is en draagt vooral bij aan enthousiasme om goede dingen te doen en

blijvend om te zien naar elkaar. Waar ingrijpende keuzes gemaakt moeten worden, zal altijd de nadruk liggen op de kernboodschap van ons geloof: zeggen wat Jezus gedaan heeft, en doen wat Hij zegt.

Missie en visie kunnen als volgt worden samengevat:

1. Geloof in Jezus Christus is onze kernzaak
2. Wat ons te doen staat is: zeggen wat Jezus gedaan heeft, en doen wat Hij zegt
3. We willen minder organisatie, meer geloof
4. We zijn als verantwoordelijke christenen onderweg in geloof
5. De vernieuwde gemeenschap is een netwerk van geloofsgroepen

Wegen van vernieuwing

Strategie van de parochies tot 2018

In de periode 2015-2018 kiest het pastoraal team een aantal speerpunten om de missie en visie uit te voeren. Daarbij zullen we de gegeven tijd, middelen en talenten zo goed mogelijk gebruiken. Loslaten en vernieuwen betekent, dat je teleurgesteld kunt worden in de verwachtingen die je tot dan toe had, maar ook dat je nieuwe inspiratie opdoet. Het is pijnlijk als datgene wat men zelf nog heeft opgebouwd, in de huidige vorm niet meer voldoet, en moet worden afgestoten of veranderd. Dit is niettemin noodzakelijk om ook in de toekomst levensvatbaar te zijn.

Vernieuwen en opbouwen kan het pastoraal team niet alleen. Het sacrament van het doopsel geeft iedereen de mogelijkheid en de opdracht de eigen talenten en energie in te zetten, als bijdrage aan het gemeenschappelijk welzijn. Het levendig houden van de kerk is een verantwoordelijkheid van ieder lid. Dit gaat verder dan organisatie alléén. Het betreft zowel het onderhouden van je relatie met God, als de zorg voor elkaar, zoals het bezoeken van zieke en oude medeparochianen en het delen van geloof in het dagelijkse leven. De indruk kan bestaan dat het team alleen aandacht heeft voor jongere mensen. Het team wil juist aandacht houden voor oudere mensen en zij die de gemeenschap lang gedragen hebben. Dat doen we door jongere mensen toe te rusten tot werk waarin het pastoraat met het team gedeeld wordt. Het pastoraal team heeft een eigen verantwoordelijkheid. Het heeft een geloofsinhoudelijke, theologische deskundigheid. In de liturgie, in bezinning, in het begeleiden van groepen, in diaconie en catechese initieert ze, motiveert ze en inspireert ze.

Opbouwen van persoonlijk geloof

Wat moeten onze parochies minimaal bieden om een katholieke parochie te zijn? Het voorbereiden en vieren van de sacramenten, want dat bouwt het geloof van mensen op. Met een waardige uitvaart wordt afscheid genomen van diezelfde mensen.

- De initiatiesacramenten doopsel, eerste heilige communie en vormsel worden voorbereid in samenwerking met betrokken parochianen. Dit gebeurt zoveel mogelijk vanuit één plaats per parochie. Het pastoraal team organiseert het aanbod van deze sacramenten op zo'n manier dat ze met aandacht en waardigheid gevierd kunnen worden. Samenwerking tussen de bestaande geloofsgemeenschappen draagt hieraan bij. De doopviering vindt bij voorkeur plaats tijdens een reguliere weekendviering, met als voorganger een priester of diaken. Het kan ook tijdens een gezamenlijke doopviering na de zondagsviering. Volwassenen die willen toetreden tot de katholieke Kerk, of die op latere leeftijd hun vormsel willen ontvangen, worden in groepsverband voorbereid op één plek voor beide parochies.
- Het pastoraal team verzorgt per parochie een eucharistieviering op zondag in de twee eucharistische centra van de beide parochies. In een van beide parochies worden de hoogfeesten en feesten van de kerk op een waardige wijze gevierd.
- In de twee eucharistische centra is op gezette tijden de mogelijkheid het sacrament van boete en verzoening te ontvangen.
- We bieden het sacrament van de zieken aan in een gezamenlijke viering op plaatsen waar er behoefte is. Dit kan zowel in verzorgingstehuizen, als ook in de kerken. Buiten deze gezamenlijke ziekenzalving kan men op verzoek de ziekenzegen ontvangen. Het ontvangen van een individuele ziekenzalving is afhankelijk van de beschikbaarheid van een priester.
- We bieden de voorbereiding van het sacrament van het huwelijk centraal aan voor meerdere paren. De huwelijksviering wordt voorgegaan door een priester of diaken. Geschikte locaties zijn alle aan de eredienst gewijde kerken.

- Het pastoraal team maakt samen met geschoolde vrijwilligers mogelijk dat voor wie er om vraagt een katholieke uitvaart verzorgd wordt, in één van de parochiekerken. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van priesters zal de vorm van de uitvaart doorgaans een gebedsviering of woord- en communieviering zijn. Wanneer mogelijk wordt een kerkelijk afscheid in een crematorium of uitvaartcentrum verzorgd. In de twee eucharistische centra wordt voor alle parochianen die in de afgelopen week overleden zijn in de zondagse eucharistieviering gebeden.

Wat willen onze parochies nog meer bieden? Krachtige ervaringen van geloof, en bezinning erop, versterken de betrokkenheid van iedere gedoopte. Daarom initieert het pastoraal team:

- Beschikbaarheid van pastoraat, via pastoraatsgroepen en bezoekgroepen. Het pastoraal team komt in beeld bij vragen die specifieke deskundigheid behoeven en daar waar het talent van de pastoraatsgroepen niet toereikend is.
- Weekendvieringen in andere parochiekerken dan de eucharistische centra, voor zover de teamcapaciteit en de beschikbaarheid van emerituspastores en parochianen die ook kunnen voorgaan dit toelaten.
- Vieringen doordeweeks in verzorgingstehuizen. Voorgangers hierin zijn onbezoldigde diakens, emerituspastores en parochianen die kunnen voorgaan. De inzet van het team in de uitvoering is beperkt.
- Vieringen door de week ter ondersteuning van een pastorale, diaconale of catechetische activiteit. Te denken valt aan bijvoorbeeld een ouderendag, een gespreksavond of een bezinningsavond.
- Activiteiten die bijdragen aan de verdieping van persoonlijk geloof, in de parochie of op een andere geschikte plaats zoals een klooster of bedevaartsoord.
- Activiteiten die de verschillende locaties in parochies samenbrengen om het geloof te vieren en te verdiepen. Goede voorbeelden zijn de levende kruisweg, de Driekoningentocht en een parochiedag.
- Diaconale activiteiten die de betrokkenheid bij de wereld concreet vormgeven.
- Geloofsvorming van kinderen, jongeren, jongvolwassenen en jonge gezinnen om hun verantwoordelijkheid te nemen als christen in deze wereld en om de kerk kunnen dragen.
- Toerusting en ondersteuning van parochianen om uitvaarten te verzorgen. In 2018 wordt maar de helft van de uitvaarten door het team verzorgd.
- Het zoeken naar wat iedere gedoopte in brengt aan talenten en enthousiasme, anders dan dat wij mensen zoeken bij taken. Dit noemen wij 'Gaven gericht werken'. Het team stimuleert gaven te ontwikkelen ten bate van de eigen parochie zodat iedere parochiaan nieuwe initiatieven kan nemen.

Vernieuwen van de gemeenschap

De bestaande organisatie van de parochies vraagt veel energie van alle betrokkenen. Veel tijd en energie zitten in het in stand houden van kerkgebouwen. Wij voorzien dat wij noch de financiële middelen, noch de mensen hebben om dit te kunnen blijven doen. Bovendien betekent dit dat de parochie daardoor veel van de energie steekt in naar binnen gerichte, op zelfbehoud gerichte, organisatie. Om de bestaande gemeenschap gereed te maken voor de toekomst, maken wij de volgende keuzes:

- Het pastoraal team investeert met tijd en aandacht in mensen die de parochies en geloofsgroepen kunnen opbouwen.
- In 2015 is in kaart gebracht waar er in iedere locatie energie zit.
- Het team ontwikkelt lokale of regionale geloofsgroepen waarin mensen samenkomen. Er zijn nu lokale geloofsgemeenschappen rondom een kerkgebouw. Het team wil deze bestaande gemeenschap omvormen tot een onderdeel van een netwerk waarbij het hebben van een eigen kerkgebouw minder van belang is.
- Het zwaartepunt van de inzet van team en parochianen ligt daar waar er geloof is of waar geloof verder tot wasdom kan komen.

- Het zwaartepunt van de inzet van het team ligt bij de inhoud.
- Het team ontwikkelt, in samenspraak met pastoraatsgroepen en locatieraden, een programma waarbij liturgie en gebed verbonden wordt met bezinnende, catechetisch en diaconale activiteiten ter plaatse.
- De eerste aandacht gaat uit naar het betrekken van generaties die de toekomst van de kerk mede kunnen dragen.
- Er is in 2018 een parochieblad per parochie.

Het pastoraal team vernieuwt ook de eigen inzet. Hierbij kiest het voor:

- Het toetsen van de eigen keuzes aan de hand van dit beleidsplan, en het afleggen van verantwoording hierover aan de beide parochiebesturen. Ieder jaar wordt een werkplan opgesteld om de strategie in kleinere acties concreet te maken. Aan het einde van ieder werkjaar bespreekt het team de gestelde doelen en de behaalde resultaten met de beide parochiebesturen.
- Centrale aansturing en decentrale nabijheid. Leden van het pastorale team hebben een werkkamer bij een van de eucharistische centra en gebruiken deze plek ook voor aansturende en geloofsvormende activiteiten. Aansturing door teamleden bij lokale activiteiten gebeurt daar waar er sprake is van een opstart of daar waar voor het moment de inbreng van een teamlid nodig is.
- Toegankelijke communicatie met jongere generaties via de diverse sociale media en het organiseren van aansprekende activiteiten.
- Samenwerking met maatschappelijke organisaties, scholen en kerken waar dit bijdraagt aan het vervullen van de opdracht van de kerk.
- Verandering in de besteding van de tijd. In 2018 is de tijd aan organisatie bij het team verminderd met een vijfde ten voordele van inhoud, gemeenschapsopbouw en pastoraat naar gelijke maat.
- De tijd voor liturgie wordt niet verminderd. Wel de invulling daarvan. Er gaat 20 % minder tijd naar het vieren van uitvaarten en weekendliturgie ten faveure van liturgische en biddende ondersteuning van geloofsgroepen. De aandacht van het team gaat meer naar deze doordeweekse liturgische ondersteuning van geloofsgroepen dan naar reguliere doordeweekse vieringen. In de bijlage is een diagram waarnaar de tijd van het team in 2018 naar uit gaat.
- Het pastoraal team stelt een plan op van het maximaal aantal vieringen dat door het team in het weekend ingevuld wordt.
- Er komt een 'Chef de bureau' ter ondersteuning van het team op beleidsmatige en organisatorische zaken. Hij of zij ondersteunt de pastoor en het pastoraal team op zodanige wijze dat innovatief, creatief, efficiënt en effectief gewerkt kan worden.

Aankondiging van de Heer, 2015

Pastoraal team

Drs. G.J.B. Zweers, pastoor

Drs.ing. V.W.S. van der Helm, diaken

Mevr. M.E.H. Hettinga MA, pastoraal werkster

Mevr. Drs. A.A.J.H. Langendijk, pastoraal werkster

Drs. E.G.J.F. van de Moosdijk, pastoraal werker

Mevr. D.R.S.L. de Vries MA MSc, pastoraal werkster

Mevr. drs. L.M.G. Weijman, pastoraal werkster

“De parochie is geen structuur in verval; juist omdat zij een grote kneedbaarheid heeft, kan zij heel verschillende vormen aannemen die de bereidwilligheid en de missionaire creativiteit van de herder en de gemeenschap vereisen. Hoewel zij zeker niet alleen de enige evangeliserende instelling is, zal zij, als zij in staat is zich te hervormen en voortdurend aan te passen, ‘de Kerk zelf die leeft te midden van de huizen van haar zonen en dochters’, blijven.”

Bijlage 1: Sociale en kerkelijke kaart van de beide parochies

Heilige paus Johannes XXIII

De parochie heilige paus Johannes XXIII beslaat grotendeels de gemeente Houten (48.314 inwoners op 59,1 km²), de gemeente Bunnik (14.591 inwoners op 37,62 km²) en de gemeente Wijk bij Duurstede (23.072 inwoners op een oppervlakte van 50,3 km²). In een gebied van 147 km² wonen 85.977 mensen. Het gebied is van oudsher een landbouwgebied met veel veeteelt en fruit. Het landschap wordt bepaald door de Lek in het zuiden en de Utrechtse heuvelrug in het noorden. De Kromme Rijn stroomt hier door heen. In het recente verleden zijn daar de A27 en de A12 bijkomen; zij fungeren aan de ene kant als grenzen en aan de andere kant als verbindingswegen. In de tijd van Willibrord en daarna was dit al een relatief dichtbevolkt en welvarend gebied. De dorpen waren tot voor kort niet groot en het enige stadje was Wijk bij Duurstede. Het gebied is overwegend katholiek van oorsprong. Deze katholieke oorsprong uit zich in de carnavalsoptochten die er zijn, de vrij grote dichtheid van rooms-katholieke kerken en een hoog percentage aan priester- en kloosterroepingen in het verleden. De nabijheid van de stad Utrecht heeft de samenstelling van de bevolking in een vrij korte tijd doen veranderen. De dorpen werden meer en meer bevolkt door mensen die er niet van oorsprong vandaan kwamen, een hogere opleiding genoten en het katholieke geloof niet deelden. Het dorp Houten groeide explosief tot een kleine stad. In 2013 bedroeg het totaal aantal parochianen 18.620, waarvan 8314 tot de katholieken in Houten behoorden. Daarmee is het percentage katholieken in de hele parochie 21,7 %. In 2006 was aantal parochianen 20.363. Dit percentage verschilt wel per plaats: in 't Goy, Schalkwijk, Werkhoven en Cothen is het aandeel katholieken meer dan de helft. In de statistiek hieronder hebben we ook de gemiddelde kerkbijdrage per parochiaan vermeld. Dit is een aanduiding van de wil van parochianen om zelf ook financieel bij te dragen aan de gemeenschap.

Wat betreft de bevolkingssamenstelling heeft Houten duidelijk meer mensen in de leeftijd 0-20 jaar en 40-60 jaar dan het Nederlands gemiddelde voor een gemeente. De leeftijdscategorie van 20 tot 35 jaar is minder vertegenwoordigd. De mensen in Houten hebben een relatief hoog opleidingsniveau. Het dorp kent een grote groep actieve christenen van evangelicale snit. Dit geldt in mindere mate voor de omringende gemeenten, waarbij Bunnik fors meer zestigplussers heeft dan gemiddeld.

Uit de cijfers blijkt, dat op de meeste terreinen een teruggang is te zien. Het aantal parochianen is met 9% verminderd. Ook het aantal doopsels, eerste communicanten, vormelingen en huwelijken is verminderd. De participatie in de vieringen is teruggelopen. Wel blijft het aantal uitvaarten gelijk. De participatie in de kerkbalans is gedaald, maar deze is nog wel fors hoger dan het landelijk gemiddelde van 13,2 euro per parochiaan. Er is lokale variatie in bijdrage van 12,3 euro per parochiaan in Wijk bij Duurstede tot 47,9 euro in 't Goy.

Jaar	2006	2013
Aantal parochianen	20.363	18.620
Doop	173	65
Eerste communie	189	150
Vormsel	141	52
Huwelijk	24	8
Uitvaarten	139	146
Kerkebalans per parochiaan	23,8 euro	22,2 euro
Kerkbezoek	7,0 %	5,6 %

Heilige Suitbertus

De parochie heilige Suitbertus beslaat gedeeltelijk vijf burgerlijke gemeenten, namelijk Tiel, Culemborg, Geldermalsen, Buren en Neerijnen. Het heeft een oppervlakte van 383 km² en 132.000 inwoners. Het gebied wordt gekenmerkt door de twee grote rivieren Lek en Waal en de rivier de Linge die er dwars doorheen stroomt. Er is altijd strijd tegen het water geweest. In het gebied bevinden zich de twee oude plattelandsteden Tiel en Culemborg en het verstedelijkte dorp Geldermalsen. De rest van het gebied is agrarisch en telt vele dorpen en het kleine stadje Buren. Het gebied van de heilige Suitbertusparochie is divers (een plattelandcontext met drie verstedelijkte gebieden) en omvangrijk.

In een aantal gebieden van onze parochie wonen, in vergelijking tot de rest van Gelderland en Nederland, meer mensen uit de leeftijdscategorie 35 jaar en ouder. De leeftijdscategorie van 20 tot 35 jaar is, ook in vergelijking tot Gelderland en de rest van Nederland, minder vertegenwoordigd. Een voor de hand liggende verklaring hiervoor is dat de jeugd wegtrekt om elders te studeren of werken. De groep mensen met opgroeiende kinderen echter (35 jaar en ouder) kiest er juist voor om in een meer dorpse omgeving te wonen.

Het platteland wordt vooral gekenmerkt door de agrarische component. Ook zie je dat in de dorpen veel winkels en andere voorzieningen verdwenen zijn. Kerk, school en een dorpsgebouw vormen veelal nog de enige samenbindende structuren. Er is sprake van vergrijzing, van scholen die krimpen, woningbouw die niet wordt doorgezet en de agrarische sector heeft het, net als in heel het land, moeilijk. De steden Tiel en Culemborg, en het dorp Geldermalsen groeien door de komst van forensen. De aanwezigheid van twee snelwegen, de A2 en A15, evenals vijf treinstations in Beesd, Culemborg, Geldermalsen, Tiel en Tiel-Passewaaij, maken het gebied aantrekkelijk voor jonge gezinnen om zich hier te vestigen voor een betaalbare prijs. Desalniettemin is er geen stortvloed van nieuwkomers.

De stadjes verschillen van elkaar. Culemborg heeft veel forensen en een relatief hoog opleidingsniveau. De stad wordt veel meer dan Tiel en Geldermalsen gekenmerkt door allochtonenproblematiek. Tiel is van oudsher een arbeidersstad (glas en fruit) en dat is nog steeds goed te merken. Meer dan andere gemeenten heeft Tiel te kampen met werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en veel mensen in de bijstand. Tiel heeft ook een grote populatie woonwagengedwongen, met een eigen behoefte aan pastorale aanwezigheid die devotieel wordt ingekleurd. Geldermalsen is van oorsprong niet katholiek. De katholieken die er zijn, zijn veelal forensen, en hebben dus een andere binding met het dorp.

De aanwezigheid van de rooms-katholieke kerk in het gebied is eveneens divers. In de twee grotere steden is de katholieke kerk van oudsher een forse minderheid geweest, terwijl deze in het oosten en zuiden van het gebied slechts een kleine minderheid was. In het westen van de West-Betuwe is het percentage katholieken van de bevolking het hoogst en vormt in oorsprong de helft van de dorpsbevolking. Deze verschillen in aanwezigheid kleuren sterk het karakter van de geloofsgemeenschappen. Daar waar het percentage katholieken laag is, is men gewend te reizen om naar de kerk te gaan. Activiteiten vinden daar vooral op de zondag plaats. Je zou kunnen spreken van wat 'calvinistische katholieken': zij zijn wat meer gericht op de inhoud en dragen het besef dat als je er bij wilt horen je ook echt mee moet doen. In andere gedeelten van de parochie, waar het percentage katholieken hoger is, is de aard meer 'volkskatholiek': men vindt de kerk op de scharnierpunten van het leven, maar wil zich minder inhoudelijk en praktiserend binden.

Op de 132.000 inwoners zijn er 17.351 ingeschreven als lid van de parochie. Dit is 13,24 %. In 2013 gingen gemiddeld 702 personen per weekend naar de kerk. In onze parochie gaat gemiddeld 4,1 % van de ingeschreven leden ieder weekend naar de kerk. In 2013 was de kerkbezoek 5,4% in heel Nederland.

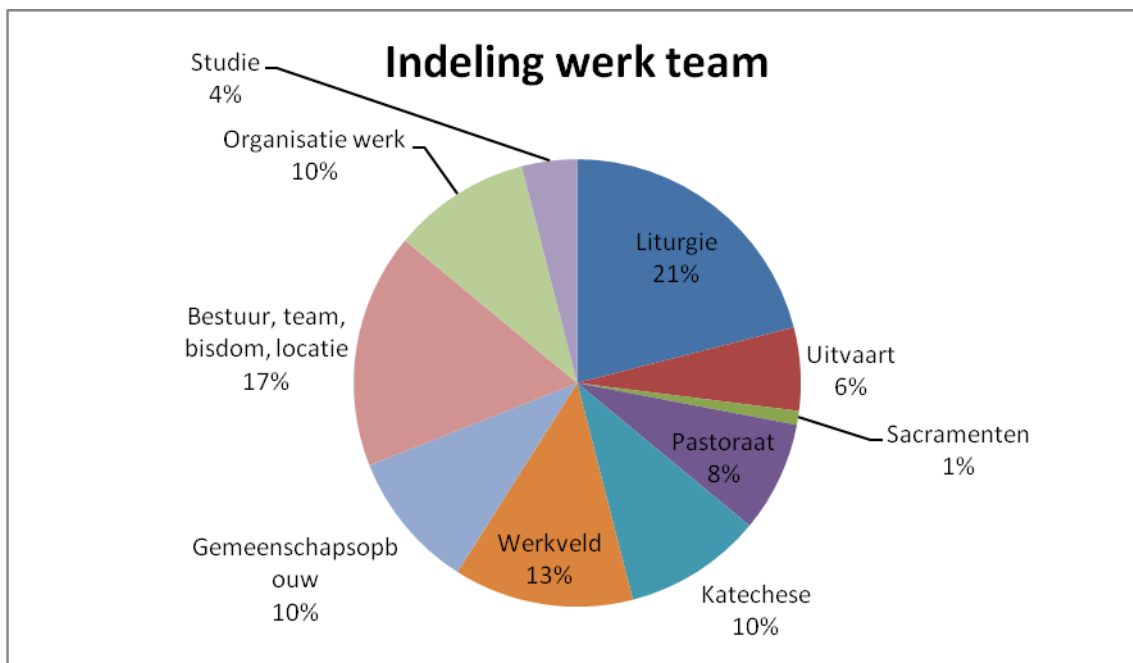
Jaar	2006	2013
Aantal parochianen	20.959	17.351
Doop	122	80
Eerste communie	153	81
Vormsel	90	78
Huwelijk	22	10
Uitvaarten	110	131
Kerkbalans per parochiaan	13,8 euro	16,0 euro
Kerkbezoek	5,8 %	4,1 %

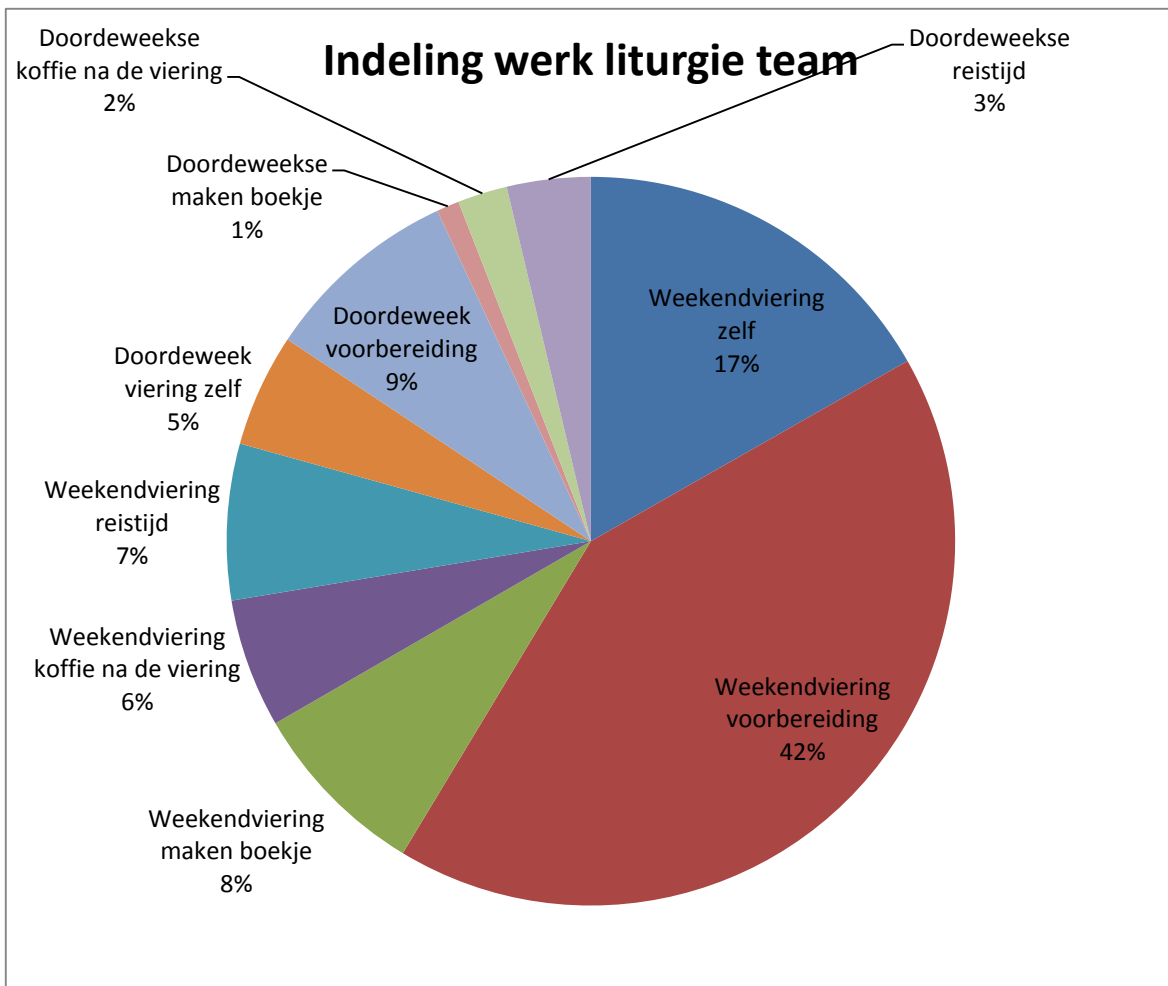
Uit de cijfers blijkt dat er op de meeste terreinen een teruggang is te zien. Het aantal parochianen is verminderd, evenals het aantal doopsels, eerste communicanten, vormelingen en huwelijken. De participatie in de vieringen is teruggelopen. Wel is het aantal uitvaarten gestegen en is de participatie in de

kerkbalans gestegen. Deze participatie kent wel lokale verschillen. In Tiel draagt de parochiaan gemiddeld 10 euro bij en in Buren/Geldermalsen en Maurik is dit 25 euro. Aangezien het totale aantal parochianen is teruggelopen is het totale bedrag dat gegeven wordt aan de kerkbalans gelijk gebleven.

Bijlage 2: Tijdsverdeling van het pastorale team

Het pastorale team heeft gedurende twee maanden bijgehouden waar alle aandacht van het werk naar uitging. Dit is een momentopname: de ene periode kent een grotere aandacht voor de liturgie, bijvoorbeeld rond Kerst en Pasen, in een andere periode krijgt catechese meer aandacht. Doel van dit schema is om te zien waar er verbeteringen kunnen plaatsvinden. In het beleidsplan hebben we aangegeven dat we als team meer aandacht willen geven aan de inhoud en minder aan de organisatie. Vervolgens komt dan wel de vraag op waar dan veel organisatie is en hoe wij ook als team daarin anders moeten gaan werken. Liturgie is een groot aandachtspunt van 21% van tijd en aandacht. Het deel Liturgie hebben we uitgewerkt omdat er aan de invulling van de liturgie veel aspecten zitten, zowel bij de uitvoering als bij de voorbereiding. Een andere grote part is de tijd die besteed wordt aan parochiebestuur, locatieraden, team en bijeenkomsten van het bisdom. Catechese is hier apart benoemd omdat de meeste teamleden ook catechetische activiteiten hebben. Om dezelfde reden is diaconie hier niet apart benoemd. Dat betekent niet dat er geen diaconale activiteiten plaatsvinden. Op dit moment behartigen twee teamleden het werkveld diaconie. Aangezien we meer op de inhoud willen inzetten, maken door deze tijdsindeling inzichtelijk waar tijd gaat zitten op de inhoud en waar op de organisatie. Het kopje 'werkveld' behelst de organisatorische, toerustende en coördinerende kanten van de verschillende werkvelden diaconie, liturgie, catechese, gemeenschapsopbouw, jongeren en bedevaarten. Onder gemeenschapsopbouw vallen bijvoorbeeld activiteiten rondom sociale media, parochieblad en activiteiten met grotere groepen. Dit is een totaal overzicht van het team. Bij individuele teamleden zijn de nodige onderlinge verschillen.

In 2018 ziet de werkverdeling van het team er zo uit:

Indeling werk liturgie team

